

POSTANOWIENIE

11 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 11 lipca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa B. M.

przeciwko A. B. i R. B.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej A. B. i R. B. od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce

z 30 listopada 2022 r., I Ca 365/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwani A. B. i R. B. wnieśli skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce, oddalającego apelację skarżących w sprawie o zapłatę z powództwa B. M..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako pierwszą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazali występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych. Ujęli je w formę pytań o to, „od jakiego momentu, w świetle dyspozycji art. 393 § 1 kodeksu cywilnego, osoba trzecia nabywa roszczenie o spełnienie świadczenia”, oraz o to, „czy umowne określenie terminu spełnienia świadczenia na rzecz osoby trzeciej, uzależnione jednocześnie od uprawnienia osoby trzeciej do zgłoszenia żądania spełnienia świadczenia w tym terminie, jest zastrzeżeniem terminu na korzyść dłużnika w rozumieniu art. 457 kodeksu cywilnego”. Pozwani nie przedstawili

argumentacji mającej świadczyć o tym, by przywołane tu pytania stanowiły istotne zagadnienia prawne, które występują w niniejszej sprawie.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa przywołanie przyczyny kasacyjnej unormowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego zagadnienia (zob. postanowienie SN z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Istotność problemu prawnego wyraża się w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (zob. postanowienie SN z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11). Obowiązkiem wnoszącego skargę jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14).

Tylko we wskazanych wyżej okolicznościach może być realizowana publicznoprawna funkcja skargi kasacyjnej. Jednocześnie przedstawiony Sądowi Najwyższemu problem musi mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego wyroku (zob. postanowienie SN z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Przyjęcie skargi do rozpoznania ma bowiem na celu zarówno realizację interesu publicznego, jak i ochronę praw prywatnych. Zagadnienie prawne powinno mieć więc taki wymiar problemowy, aby udzielona przez Sąd odpowiedź miała znaczenie dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej wniesionej w sprawie, w której pytanie zostało zadane, a jednocześnie – dzięki uniwersalnemu ujęciu – odpowiedź ta uzyskiwała walor aplikacyjny w rozstrzyganiu innych spraw.

Postawione przez skarżących pytania nie są istotnymi zagadnieniami prawnymi w opisanym wyżej rozumieniu i z dwóch względów nie uzasadniają przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Po pierwsze, wbrew opisanym wyżej wymaganiom, pozwani nie wyjaśnili, dlaczego zidentyfikowane przez nich kwestie stanowią rzeczywiste, poważne problemy prawne, ani jak przekładają się one na wynik sprawy. Spełnienie obu tych

kryteriów nie wynika z analizy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, tymczasem samodzielne poszukiwanie argumentów mających przemawiać za uwzględnieniem tego wniosku nie jest rolą Sądu Najwyższego. To skarżący powinni byli przedstawić racje, które przemawiałyby za oceną, że skarga kasacyjna czyni zadość wskazywanej przyczynie przyjęcia jej do rozpoznania.

Po drugie, wątpliwości zidentyfikowane przez pozwanych nie występują w sprawie. Sąd Okręgowy nie wyraził generalnych ocen co do umów na rzecz osoby trzeciej w ogólności. Przeciwnie, w niniejszej sprawie istota sporu sprowadzała się do wykładni konkretnych postanowień pojedynczego kontraktu. Problemy przedstawione przez skarżących dotyczą zatem stosowania prawa w badanym wypadku i są ściśle związane z rozumieniem partykularnej umowy (jej interpretacją dokonywaną na podstawie art. 65 k.c.), a nie z ramami wykładni art. 393 § 1 oraz art. 457 k.c. Tymczasem, mimo zakwestionowania dokonanej przez Sąd wykładni umowy o dożywocie (lecz jedynie w ramach uzasadnienia skargi kasacyjnej, zob. s. 4 skargi), skarżący kwestii tej nie wskazali w wywodach dotyczących przyczyn kasacyjnych oraz nie objęli zarzutami skargi. Tymczasem zarzuty te stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c., wyznaczają granice kognicji Sądu Najwyższego. W konsekwencji zagadnienie trafności wykładni § 5 umowy nie mogło być przedmiotem oceny dokonywanej pod kątem wystąpienia przyczyn kasacyjnych.

Jako drugą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazali oczywistą zasadność skargi. Nie przedstawili przy tym argumentacji wspierającej tezę o wystąpieniu tej przyczyny kasacyjnej, lecz wskazali jedynie, w stwierdzeniu zawartym po sformułowaniu zacytowanych wyżej pytań (zagadnień prawnych), że „z uwagi na treść zarzutów wobec zaskarżonego wyroku, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona”.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie* sprzeczności przyjętej przez Sąd drugiej instancji wykładni lub zastosowania prawa z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji prawa. Wnoszący skargę powinien więc zawrzeć w uzasadnieniu wniosku wywód prawny

wyjaśniający, w czym wyraża się "oczywista zasadność" skargi i przedstawić odpowiednie argumenty (zob. postanowienie SN z 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Do przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie wskazanej przyczyny kasacyjnej nie jest wystarczające samo kwalifikowane naruszenie prawa przez Sąd drugiej instancji. W art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. mowa bowiem o oczywistej zasadności skargi, a nie o trafności zarzutu. Przytoczone przez skarżącego okoliczności powinny zatem jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (zob. postanowienie SN z 10 maja 2019 r., I CSK 768/18).

Uzasadnienie wniosku zgłoszonego przez pozwanych wymaganiom tym nie odpowiada. Nie przedstawiono bowiem argumentacji koniecznej przy powołaniu się na przyczynę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zdolnej do przekonania o "oczywistej" zasadności skargi. Ogólne odwołanie się do treści zarzutów kasacyjnych powoduje natomiast, że ocena wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie byłaby możliwa bez jednoczesnej analizy podstaw skargi, co na obecnym etapie postępowania jest niedopuszczalne (zob. postanowienie SN z 18 maja 2018 r., IV CSK 612/17). Nadto podkreślenia wymaga, że połączenie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. z oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej dopuszczalne jest tylko wówczas, gdy dotyczą one odmiennych podstaw kasacyjnych. Dana kwestia nie może bowiem stanowić istotnego zagadnienia prawnego i jednocześnie nie pozostawiać żadnych wątpliwości co do prawidłowego jej rozstrzygnięcia (zob. postanowienie SN z 9 stycznia 2012 r., III UK 60/11). W badanym przypadku sformułowane przez skarżących zagadnienia prawne odnosiły się natomiast zarazem do podstaw skargi, a ściślej - do dwóch zarzutów kasacyjnych ujętych w pierwszej podstawie skargi.

W świetle powyższego należało uznać, że pozwani nie wykazali, by wniesiona przez nich skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona. Dalsza analiza tej kwestii, wobec niezajęcia przez skarżących merytorycznego stanowiska, jest przy tym w istocie niemożliwa, co zwalnia Sąd Najwyższy z obowiązku szczegółowego rozważenia przyczyn, dla których skarga pozwanych nie była oczywiście zasadna.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

[SOP]

[ms]